

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav řeckých a latinských studií

Bakalářská práce

Veronika Pílpánová

Nové předložky a užití starořeckých předložek v novogréčtině

New prepositions and use of Ancient Greek prepositions in Modern Greek

Praha 2014

Vedoucí práce: Mgr. Dita Voňáčková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 20. května 2014

.....
Jméno a příjmení

Podkování

**Na tomto místě bych ráda podkovala vedoucí své bakalářské práce Mgr. Dit
Vochovkou za cenné rady, včasně připomínky a vstřícnost při konzultacích a
zapůjčenou literaturu.**

Klí ová slova (esky)

P edložka, nové, novo e tina, užití, staro ecké, e tina, jazyk, p edložkové vazby

Klí ová slova (anglicky):

Preposition, modern, Modern Greek, usage, Ancient Greek, Greek, language, prepositional phrases

Abstrakt (český)

První část práce obsahuje definici termínu předložka a obecné užití v řeckém jazyce a je zde nastíněn vývoj řeckého jazyka a předložek spolu s tendencí k ztrátě sklonů a k přechodu k moderní formě jazyka.

Druhá část pojednává o všech typech předložek v současné řečtině na základě deskriptivních gramatik. Předložky jsou seřazeny abecedně podle typu a u každé z nich je uvedeno její užití spolu s příkladem z textu internetové databáze ETHEG (), v případě archaických předložek zejména z hlediska jejich frekvence a důvodu jejich uchování, případně vlivu na zachování pádů. Druhá část práce je věnována starořeckým předložkám a jejich významům a tím tak nastíněn kontrast mezi jejich užitím v současné řečtině a ve staré řečtině. Uvedeny jsou starořecké předložky, které mají své užití v nové řečtině.

Abstract (in English):

The first part of the thesis includes a definition of the term preposition and its general use and here it's represented as an outline of the evolution of the Greek language and prepositions together with the Greek Language tendency to lose declination and its transformation to the modern form. Second part tells about all kinds of prepositions in the Modern Greek language based on scientific grammar books. Prepositions are arranged according to the alphabet based on their types and there is an explanation of its use together with an example from a text from the ETHEG (

). In a case of the ancient prepositions based on their frequency and a reason of their preservation, possibly their influence on the preserving cases. The third part is dedicated to the Ancient Greek prepositions and their meanings in this way the contrast of their use between Modern and Ancient Greek is shown. Ancient Greek prepositions which are used in the Modern Greek language are mentioned.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	7
P EDLOŽKY V NOVO E TIN	8
CHARAKTERISTIKA P EDLOŽEK	8
1.1 NOVO ECKÉ P EDLOŽKY	8
<i>Vývoj eckých p edložek v kontextu vývoje novo eckého jazyka</i>	8
<i>1.1.1 Pády a p edložky</i>	10
<i>1.1.2 Užití p edložek v novo e tin</i>	13
<i>Primární p edložky:</i>	13
1.1.2.1 = od, z(e), p es	14
1.1.2.2 = pro, o, kv li, do, k.....	16
1.1.2.3 μ = s(e), spolu	18
1.1.2.4 = u, na, v, za, do, p i, k.....	20
1.1.2.5 = bez, aniž	22
1.1.2.6 = bez, aniž	22
<i>Sekundární p edložky:</i>	23
1.1.2.7 = místo, za	23
1.1.2.8 = krom , mimo, vn	24
1.1.2.9 = naproti, oproti, vst íc, v í.....	25
1.1.2.10 = proti, p ed, v í.....	25
1.1.2.11 = v d sledku, kv li, díky.....	26
1.1.2.12 , μ = až (do), dokud	26
1.1.2.13 = proti, kontra, podle, ku, asi.....	26
1.1.2.14 μ = po, s	29
1.1.2.15 μ = mezi	29
1.1.2.16 μ = po, až (do).....	30
1.1.2.17 = p ed	32
1.1.2.18 = k, ku, do, v, na	33
1.1.2.19 = jako	34
<i>P edložky složené:</i>	35
<i>Archaické p edložky v novo e tin :</i>	39

1.1.2.20	= po, za.....	39
1.1.2.21	= bez	40
1.1.2.22	= po, p es, skrze, pomocí, prost ednictvím	40
1.1.2.23	, = do, v.....	42
1.1.2.24	, = od, z, podle.....	42
1.1.2.25	= v, na, uvnit	43
1.1.2.26	, = kv li, proto.....	44
1.1.2.27	= na, v, do, u, o, po.....	45
1.1.2.28	= p es, p esto, p í, u	47
1.1.2.29	= kolem, okolo, dokola, o, asi	48
1.1.2.30	= p ed	49
1.1.2.31	= s	50
1.1.2.32	= nad, pro.....	51
1.1.2.33	= pod	52

P EDLOŽKY VE STARO E TIN 54

1.2 STARO ECKÉ P EDLOŽKY A PÁDY 54

1.3 UŽITÍ STARO ECKÝCH P EDLOŽEK 55

Primární p edložky..... 55

1.3.1.1	á = na, po.....	55
1.3.1.2	á = proti, p ed, za.....	56
1.3.1.3	á = od	56
1.3.1.4	= skrze	56
1.3.1.5	í , ê = do, k, v, na	57
1.3.1.6	ê , ê = z	57
1.3.1.7	ê , ê = v, mezi, na.....	57
1.3.1.8	ê = na.....	57
1.3.1.9	= po.....	58
1.3.1.10	μ = mezi, s.....	58
1.3.1.11	= p í.....	59
1.3.1.12	= kolem, okolo, o.....	59
1.3.1.13	= p ed	59
1.3.1.14	= proti, k	60
1.3.1.15	, = s	60

1.3.1.16	ů	= nad, p es	60
1.3.1.17	ů	= pod	61
<i>Sekundární předložky</i>			<i>61</i>
1.3.1.18	ě	= bez	61
1.3.1.19	ě	= venku, vn	61
1.3.1.20	ě	= před, naproti	62
1.3.1.21	ě / ě	= pro, ze	62
1.3.1.22	ě	= až (do)	62
1.3.1.23	μ	= mezi	62
1.3.1.24	μ	= až (do).....	62
ZÁV R.....			63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:			64

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá p edločkami užívanými v novo eckém jazyce. Kv li dlouhému a komplikovanému procesu vývoje se novo e tina vyzna uje heterogenitou. Tento vývoj ovlivnil také p edložky, jejichž základ nalézáme práv ve staro e tin . Zp sob jejich užití se však v pr b hu jazykových zm n postupn p izp soboval novým syntaktickým pot ebám jako je p edevším tendence novo e tiny ke ztrát sklon ní a zánik dativu.

Práce je rozd lena na dv ásti. První ást se zabývá p edločkami v novo e tin , jejichž užití je aktivní i pasivní. V úvodním úseku je definován termín p edložka a její postavení ve v t . Následuje stru ný výklad vývoje p edložek v kontextu vývoje eckého jazyka. Je zde vyložen také vztah p edložek k zachovaným pád m a zp sob nahrazení zaniklého dativu. Hlavním bodem první ásti jsou však p edložky samotné, které jsou se azeny abecedn a podle frekvence užití. Jsou rozd leny do ty skupin: primární, sekundární, složené (adverbiální) a archaické. Z d vodu spíše pasivního užití archaických p edložek, jsou u každé z nich uvedena také ustálená slovní spojení, která je možno zaznamenat i v b žné mluv , ale spíše se užívají v písemném projevu, p edevším v publicistickém jazyce. U každé z jednotlivých p edložek je uveden p íklad z text internetové databáze ETHEG ().

Druhá ást je v nována staro eckým p edločkám, zp sobu jejich užití a jejich význam m. Nejsou zde vyloženy všechny p edložky existující ve staro e tin , nýbrž je výb r omezen práv na ty, které jsou užívané v sou asném eckém jazyce a které jsou vyloženy v kapitole o p edločkách v novo e tin .

Cílem práce je uvedení do problematiky p edložek sou asné e tiny s d razem na kontrast mezi starou a novou e tinou v kontextu jejich užití.

P edložky v novo e tin

Charakteristika p edložek

P edložkami se obecn nazývají nesklonné slovní druhy, které stojí p ed podstatnými jmény, zájmeny a vesm s p ed všemi sklonnými slovními druhy i jmennými tvary a p íslovci za ú elem vyjád ení jejich vztahu v í slovesu.

P edložky definují charakter verbální innosti a stanovují vztahy nep ímé okolnosti u predikátu s v tší p esností než je tomu v p ípadech bez p edložky.

Termín p edložka:

= p edložka; stejný termín nalezneme také v latin – praepositio a v soudobých gramatikách, p i emž toto ozna ení není zcela p esn ur ující, pokud vezmeme v úvahu, že p edložka v n kterých situacích m že stát za daným slovním druhem. Takovéto p ípady jsou asté ve staro e tin a m žeme je zpozorovat i v attickém dialektu v p ípad pouze n kolika p edložek (ě , ů ů). Kv li tomu se p ízvuk p edložky p esune z poslední slabiky (tj. oxytonon) na p edposlední (tj. paroxytonon) nap . ů , s výjimkou p edložek ō ì a ōμ .¹

1.1 Novo ecké p edložky

Vývoj eckých p edložek v kontextu vývoje novo eckého jazyka

Novo e tina je indoevropský jazyk, který tvo í vlastní jazykovou skupinu, nelze ho za adit do žádné širší jazykové skupiny jako nap . slovanské jazyky, románské i germánské a je p ímým pokračovatelem staré e tiny. Staro e tina disponovala škálou dialekt , které v pr b hu helénistického období začaly ustupovat tzv. obecné mluv (

), kde jsou již patrné etné jevy společné s novo e tinou. V 1. století n. l. se objevuje snaha o obnovu klasické e tiny a tím i o potla ení koiné. Tím se položil základ

¹ [online].
2011 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/composition/page_053.html

pro tzv. diglosii – dvojjazyčnost, která prostupuje vývojem eckého jazyka až do 20. století.²

Od počátku 19. století se objevuje snaha o ustanovení jednotného jazyka na základě jazyka mluveného, tedy živého „lidového“ jazyka – dimotiki, jejímž zastáncem byl filolog Jannis Psycharis. Tato snaha však narazila na odpor zastánců archaizujícího jazyka. Byla tak vytvořena katharevusa – očištěný jazyk. Katharevusu, jejíž název pochází ze staroeckého participia (= očištění), představil filolog Adamantios Korais. Jedná se o očištěný jazyk nejen od turcismů, ale je to i konzervativní forma nové řečtiny, která usiluje o napodobení staré řečtiny a ke grafickému zápisu používala stále polytonický systém. Spor mezi zastánci těchto dvou forem se nazývá „jazyková otázka“ – μ . Co se týče úředního jazyka, tím se stala oficiálně katharevusa. Nicméně spor stále pokračoval a byl rozřešen až zákonem o všeobecném vzdělání r. 1976, který ustanovil „novou řečtinu“ – „jako vyučovací jazyk a tím i jazyk oficiální, který je tzv. novoeckou koiné, jež se vyznačuje nadřazeností k poměru dimotiki – katharevusa, je tedy jakýmsi kompromisem mezi oběma směry.“³

Novoecká koiné je velmi mladá, ale není moderním jazykem, protože má velmi smíšený charakter, který je výsledkem nevyhnutelného střetnutí obou dvou jazykových forem. V řečtině vládne vysoký stupeň heterogenity – ve fonologii, v morfologii, v syntaxi a ve slovní zásobě. Co se týče vývoje předložek, ten je přímo ovlivněn vývojem samotného jazyka. Vzhledem k tomu, že byla katharevusa po několik let ustanovena jako oficiální jazyk, bylo proniknutí značného počtu archaických předložek, které z běžné mluvy téměř vymizely i s jejich předvodními pádovými požadavky, do novoecké koiné nevyhnutelné. Jedná se především o: ϵ , ι , $\acute{\epsilon}$, μ , ι , \acute{o} , \acute{u} , $\acute{\epsilon}$, \acute{u} , \acute{o} .⁴

² DOSTÁLOVÁ, R., FRANC-SGOURDEOU, C. *Základní kurz novoeckého jazyka*. 1. vyd., Praha: SET OUT, 2008. str. 6, Úvod. ISBN 978-80-86277-65-3.

³ MACKRIDGE, P. *The Modern Greek Language: a descriptive analysis of standard Modern Greek*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 1985. str. 2 – 11. The development of the Greek language, The Greek language question. ISBN 0-19-815770-3

⁴ BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. str. 239. kap. 7, Problems with Modern Greek. ISBN 978-0-19-955685-4

1.1.1 Pády a předložky

řečtina je flektivní jazyk, což se vyznačuje i existencí pádů. Některé zanikly už ve starověku, ale po několika staletích se jich udrželo pět (nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ).

Nicméně v novověké řečtině přetrvávají již jen ty tři, dativ totiž kromě ustálených frází zcela zanikl. Dativ se tedy v novověké řečtině nepoužívá, svou zásadní novověkou abecedou je mnohdy ani nelze zapsat, protože novověká řečtina nepoužívá "iota subscriptum" ani diakritiku pro melodické akcenty. Právě monofongizace dlouhých diftongů (tedy přechodů "ái", "éi", "ói" -> "á", "é", "ó") zapisovaných s podepsanou ióty, zánik melodického přízvuku a nakonec ztráta fonologické délky samohlásek vedly nepochybně k tvarové nevýraznosti dativu, jež vyústila v jeho zánik. Dativ byl totiž ve staré řečtině funkcí velice vytížen, takže jeho formální neztetnost se stala na obtíž srozumitelnosti, jež byla odstraněna různými předložkovými opisy zejména s genitivem.⁵

Nicméně se v novověké řečtině stále vyskytují některá slovní spojení, která v sobě uchovávají formu dativu, už ale bez podepsané ióty. Uvedeme tedy několik příkladů⁶:

- nejčastějším takovým příkladem je $\mu\epsilon\tau\alpha$, kde se předložka spojila se substantivem a vzniklo tak jedno slovo, předložka $\mu\epsilon\tau\alpha$ se vyskytuje i ve vícero slovních spojeních s ustálenou dativní formou substantiva:

- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = áste n
- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = v o ekávání
- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = v nepítomnosti
- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = nakonec
- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = zatímco
- $\mu\epsilon\tau\alpha$ = vskutku

⁵ BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. str. 245 - 246. kap. 7, Cases in Modern Greek. ISBN 978-0-19-955685-4

⁶ BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. str. 252 - 254. kap. 7, Cases in Modern Greek. ISBN 978-0-19-955685-4

Užití *genitivu* je v novovětín značně omezené. Vyskytuje se především ve spisovném jazyce, což je často známo jako *katharevousa*. Některá substantiva však dokonce ve spisovném jazyce nemají genitiv plurálu.

Genitiv často přebírá i funkci dativu. I zde však není užití předložky povinné, pokud je ale ve větě použito tvaru od silného osobního zájmena, předložka být ve větě musí:

... ή () ...
nebo () ...

Dal jsem mu dárek.

Existuje i jiné užití genitivu, jenž přebírá funkci lokativu, avšak lze jej nahradit spojením předložky a akuzativu:

... ή ... ή . nebo ... ή ... ή .

Nejméně sto let ...

Stejným způsobem může být také nahrazen i genitiv partitivní:

... ή ... ή .

Sbírka obrazů ...

Předložky (primární i sekundární), které se pojí s genitivem:

... , , , , , , , μ , μ , , , , , ,
8
... .

Nominativ se objevuje po předložkách pouze v essivních i translativních spojeních:

... ή ... ή .

Ze zaměstnání se stal editorem. Nevypadá na lékaře.

V některých případech může užití určitého pádu (*nominativ*, *akuzativ*) po předložce ovlivnit sémantický význam věty:

⁸ BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. str. 248 - 251. kap. 7, Cases in Modern Greek. ISBN 978-0-19-955685-4

μ . Zním ho od té doby, co (já) jsem byl malý.

μ . Zním ho od té doby, co byl (on) malý.⁹

1.1.2 Užití p edložek v novo e tin

Pád jména, který závisí na p edložce, je ur en práv p edložkou. V tšina p edložek se v novo eckém jazyce pojí se jmennými slovními druhy v akuzativu, které p ímo navazují na p edložku (nap .), a jen omezený počet p edložek se pojí se jmény v genitivu (nap . μ μ). N které p edložky se mohou pojit také s adverbii (nap . μ).

V následující ásti vyložíme r zné druhy p edložek užívaných v novo e tin . D líme je na:

- primární p edložky μ , , , (),
- sekundární p edložky jako nap . , , μ
- p edložky složené, které se skládají ze dvou nebo více prvk – μ μ (p íslovce a p edložka), (p edložka a p edložka)
- archaické p edložky jako nap . , ,

Primární p edložky:

nejpoužívan jším p edložkám v novo e tin pat í p edložky, které se nazývají primární, jež se vyzna ují širokou škálou využití.

⁹ BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. str. 251 - 252. kap. 7, Cases in Modern Greek. ISBN 978-0-19-955685-4

1.1.2.1 = od, z(e), p es

Pat í mezi nej ast ji užívané p edložky v novo e tin . Pojí se p evážn s akuzativem.

Udává:

- hlavní význam p edložky je vyjád ení po átku pohybu v prostoru¹⁰:
. = Vyrazil od/z Athén.

- odluku, vzdalování:

.¹¹ = Odešel z domova.

.¹¹ = Rozvedla se se svým manželem.

- p vod, vznik:

;¹¹ = Odkud pocházíš?

¹¹ = dárek od tebe

- použitou hmotu:¹⁰

. = Židle je ze d eva.

- výchozí bod v ase:¹⁰

μ = ode dneška

μ . = Obchod je otev ený od rána.

- vztah, souvislost:

μ = z nedbalosti

;¹¹ = Jak je ti po zdravotní stránce?

- ve spojení s akuzativem nahrazuje genitiv:

¹⁰ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 935 - 937, kap. . ISBN 960-406-812-1.

¹¹ NED LKA, T. *Novo ecko – eský slovník*. 2. rozší ené vyd. Praha: Asociace eckých obcí v R, 2002, str. 114. ISBN 80-238-8584-7.

μ¹¹ = jeden krajíc chleba

- d vod, p í inu:

.¹¹ = Zem el p irozenou smrtí.

- porovnání, srovnání:

μ .¹¹ = Je lepší než já.

- vyjád ení initele pasivního slovesného rodu:¹⁰

μ μ μ . = *Byt byl vymalován mnou* – Vymaloval jsem byt.

- p es, nap í :

.¹¹ = P ešel jsem p es most.

V n kterých idiomatických vazbách se pojí též s nominativem:

μ = od malí ka μ μ = sám (od sebe)

P edložka podléhá asto v neoficiální korespondenci, v literatu e a také v hovorové e tin elizi, kdy se vypouští poslední samohláska p ed ur itým lenem (' μ) nebo p ed slovem za ínajícím na samohlásku (').

Užívá se také spole n s adverbii a vytvá í tak adverbiální vazbu:

- μ . = Prošel domem.
- μ . = Autobus projel p ed domem.
- μ μ . = eka protéká pod n jakým mostem.

Ustálená spojení, fráze:¹²

= z hlediska μ = ústn
μ μ = z pam ti = odjakživa
= dávno

¹² KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 937, kap. . ISBN 960-406-812-1.

Protože se jedná o ustálená spojení, která byla do novověkétiny převzata z katharevusy, je na těchto příkladech zřejmé, že se předložka μ se pojí i s genitivem i s nominativem. Je zde tedy patrný rozdíl mezi starou (μ se pojí pouze s genitivem) a novou větinou.

« μ ...» „Tento fakt je odvozen z vysokým teplotám rovinné expanze...“
 [μ .. 2005 . μ :
 μ . 2005/01/09.]

1.1.2.2 μ = pro, o, kvůli, do, k

Předložka μ se pojí s akuzativem a v některých případech i s nominativem.

S akuzativem vyjadřuje:

- hlavním významem je vyjádření účelu:

μ ¹³ = Jede do Athén za práci.

- příčinu:

μ . = Je šastný za svůj výkon u zkoušek.

- časový rozměr:

μ ¹³ = Odešel navždy.

μ . = Odjel na této síce.

- vymezení času:

5. ¹³ = Na zítra máte cvičení 5.

μ μ . = Píší přinesl esej.

- hodnotu:

¹³ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikiniki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 938, kap. . ISBN 960-406-812-1.

. = Prodává to za p t euro.

- sm r pohybu

. = Zít ra odjíždím do zahrani í.

- zvolání:

! = Proboha!

- nahrazení, oplázení:

; ¹³ = Mám jít místo tebe?

- mluvení o n kom/ n em:

. = Mluvím o tob .

S nominativem se pojí velmi z ídka, jedná se p edevším o: ¹⁴

= bude z n ho léka

μ = má na to být branká em

P edložka se m že pojít také s genitivem, dochází k tomu ale velmi z ídka a vyskytuje se pouze ve starší literatu e nebo v ustálených frázích: ¹⁵

μ = Necháme to na p íští rok.

Pojí se í s jinými p edložkami a vytvá í tak p edložkovou vazbu:

= místo

Ustálená spojení, fráze: ¹³

= pro smích

, = bu já nebo ty ¹⁶

μ = ekni mi

μ = k plá i

= na as

μ = ve jménu božím

¹⁴ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glóssas*. Athína: Pataki, 1998, str. 371 – 372, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

¹⁵ TZARTZANOS, A. *Neoelliniki syntaxi tis koinis dimotikis* , 2. vyd., Athény: Organismos ekdoseos scholikon vivlion, 1946. str. 196. kap. 4, Protheseis, Epirrimata, Epifonimata. ISBN neuvedeno.

¹⁶ NED LKA, T. *Novo ecko – eský slovník*. 2. rozší ené vyd. Praha: Asociace eckých obcí v R, 2002, str. 215. ISBN 80-238-8584-7.

- pr vodní okolnosti:

μ μ . = Bydlí se svou matkou.

μ μ . = Šel jsem do školy s p áteli.

- obsah:

μ = krabice s papíry

μ = barel s olejem

Ustálená spojení, fráze:¹⁹

μ = donucením, násilím μ = asem

μ = stru n μ = z ruky do ruky

μ μ = svým srdcem μ = stru n

μ = jinými slovy

μ = z o í do o í μ = pozitivn (mít o n kom dobré

mín ní)

Další užití:

- p edložka μ se užívá také ve spojení s n kterými adverbii:²⁰

μ μ = v souladu s μ = p íslušn k

μ = obdobn

- spojení s p edložkou:

μ μ = spolu s

- spojení se slovesy, která vyjad ují spojitost i komunikaci:²⁰

μ = p ísluší k μ = stýká se s

μ μ = souhlasí s μ = shoduje se s

μ = vztahuje se k μ μ = mluví s

- p íslušná adjektiva i substantiva se také pojí s p edložkou μ :²⁰

¹⁹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 950, kap. . ISBN 960-406-812-1.

²⁰ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 951, kap. . ISBN 960-406-812-1.

μ = p íslušný k

μ = styk s

μ = vztahující se k

μ = shodnost s

Stejn ě jako p edložky a podléhá μ také elizi – μ' .

« μ μ , , » „A koli byl ocen ěn n kolika státními cenami, nikdy nem ěl

takový ohlas jako Elytis, Seferis, Ritsos.“

[. . . , « μ » . μ : μ .
2005/04/03.]

1.1.2.4 = u, na, v, za, do, p ě, k

pochází ze staro ecké p edložky ě .²¹

P edložka pat ěí mezi nejfrekventovan ější p edložky v novo eckém jazyce.

Vyzna uje se n kolika významy a pojí se s akuzativem. Primárn ě vyjad uje:²²

- pozici (v prostoru):²²

μ . = Jsem ve škole.

μ = na celém sv ět ě

μ μ = na lekcích

μ = na t ěchto místech

- cíl pohybu:²²

. = Jdu/ jedu do školy.

μ μ . = Letadlo

p ěstává v Praze každý den odpoledne.

; = Dorazil jsi do Athén?

- vymezení v ěase:²³

= za dv ě minuty

= v p ět (hodin)

- nep ěímý p ěedm ět:

²¹ TZARTZANOS, A. *Neoelliniki syntaxi tis koinis dimotikis* , 2. vyd., Athény: Organismos ekdoseos scholikon vivlion, 1946. str. 210. kap. 4, Protheseis, Epirrimata, Epifonimata. ISBN nevedeno.

²²= δάωαμ Jannisovi

.= Položil jsem to na židli.

- situaci:²³

.= Nachází se v dobré situaci.

μ μ ²³= Je dobrý v matematice.

Protože v e tin zanikl dativ, je nahrazen p edložkovou vazbou, kdy se p edložka zbavuje samohlásky a tvo í spolu se lenem jedno slovo: + ur itý len v akuzativu – (), (), , , . Za ú elem vyjád ení dativu se také pojí se zájmeny (nep ímý p edm t):²⁴

.= ekl jsem to jim.

;= Komu jsem to ekl?

Stejn tak i v p ípadech, kdy by m l po n kterých slovesech následovat dativ, se užívá vazba s p edložkou ²³:

μ = odkazovat na

= týkat se

= vystavovat emu

μ = soust e ovat se na

μ = vrhat se na, úto it na

= d lit na

μ = spo ívat, zakládat se

Užívá se také společ n s adverbii a vytvá í tak adverbiální vazbu:

- = v aut / na aut

- = blízko domu

²² KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.

Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 957, kap. . ISBN 960-406-812-1.

²³ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.

Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 958, kap. . ISBN 960-406-812-1.

²⁴ ZERVA, G. „*Nebojte se e tiny ...*“. Praha: NEMESIS, spol. s. r. o., 2005, str. 90, kap. III.09 P edložky. ISBN 80-239-5066-5.

Tato vazba může v n kterých p ípadech vyjad ovat zd razn ní umíst ní objektu i sm ru pohybu.²⁵

- (μ) = šel jsem do(vnit) školy

- () = na stole

Ustálená spojení, fráze:²³

= nakonec

= vážn

= vtipn

μ = toužit, usilovat

« μ μ , μ μ

...» „V dob nacionalistického zanícení m l Trikupis vizi mezinárodní spolupráce.“

[..., , μ . μ : μ . 2005/04/03.]

1.1.2.5 = bez, aniž

Tato p edložka se vyzna uje významem zbavování. Pojí se s akuzativem a je synonymem pro ²⁶.

μ ²⁶= Bojí se, že z stane bez p átel.

Ustálená spojení, fráze:²⁶

= bez p í iny

= bez nad je

« μ μ μ

...» „Bez pozorování nelze íci, zda má elektron tyto vlastnosti.“

[..., . : μμ . 2002/06.]

1.1.2.6 = bez, aniž

Je antonymem k p edložce μ a stejn jako vyjad uje zbavování a pojí se s akuzativem.²⁷

²⁵ MACRIDGE, P. *The Modern Greek Language: a descriptive analysis of standard Modern Greek*. New York: Oxford University Press, 1985, str. 207, kap. 6 Noun Phrase, Prepositions, Pronouns. ISBN 0-19-815770-3.

²⁶ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 940, kap. . ISBN 960-406-812-1.

.²⁷ = Kávu bez cukru, prosím.

Ustálená spojení, fráze:²⁷

= určit , bezpodmíne n

= bez d vodu

= bez ostychu

μ = bez pochyb

« μ μ , μ μ

...» „Také jsem se dozvěděl, že s nebo bez artritidy by nikdo z nás neměl ignorovat fyziologické oslabení.“

[BRODY E. J., " μ " . μ : μ . 2005/04/30.]

Jak je již výše uvedeno, předložky μ , μ , mají svůj původ v předložkách archaických μ , μ , i , jejichž předložková funkce v novovětém zanikla (kromě předložky μ) a užívají se tak pouze jako prefixy (- , - , - , - , μ -) nebo (ve funkci předložek) v ustálených spojeních (μ , μ).

Sekundární předložky:

Většina z uvedených sekundárních předložek je ve většině gramatiků azena pod předložky archaické. Vzhledem k jejich aktivnímu užívání v běžné mluvě a etnosti jsme je zařadili pod sekundární. Jedná se o: , , , , μ , μ , μ , μ .

1.1.2.7 = místo, za

Pojí se s akuzativem a v některých případech s genitivem.

S akuzativem vyjadřuje stav, který se již buď stal, dle je nebo stane jiným způsobem, než se předpokládalo (μ , μ).²⁸

S genitivem se vyskytuje méně často a má význam nahrazování (μμ).

Předložka se vyskytuje také ve spojení s primárními předložkami:

²⁷ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.

Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 960, kap. . ISBN 960-406-812-1.

²⁸ TSOPANAKIS, A. *Neoelliniki grammatiki*. 2. vyd. Thessaloniki: Adelfon kiriakidi, 1994, str.543. ISBN 960-343-262-8

- : .²⁸ = Šel sám namísto svého bratra.
- : μ .²⁸ = Vzal jsem je ze skladu, místo z obchodu.
- μ : μ μ μ .²⁸ = P íjel jsem autobusem namísto vlakem.
- : μ .²⁸ = Dal jsem to Petrovi namísto mému bratrovi.

Ve spojení s konjunktivem má charakter spojovacího výrazu a vyjad uje pom r odporovací:

, .²⁸ = Místo toho, abys šel ty, poslal jsi jiného.

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených nese stejný význam jako ve funkci p edložky.

Ustálená slovní spojení:

μ μ = oko za oko = místo toho
= za každou cenu

«... . μ μ (...)

μ ...» „...Karamanlis cht l namísto prostého shrnutí protokolu (...) popsat, jak jen je to možné, nyn jší realitu.

[μ ... - !.
μ : μ . 2005/03/13.]

1.1.2.8 = krom , mimo, vn

Tato p edložka se pojí s genitivem a její hlavní význam je vylou ení:

.²⁹ = Krom sch ze mám i jinou práci.

M že zna ít také nep ítomnost v rámci místního významu:

.²⁹ = Nachází se mimo ecko.

²⁹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki.*

Ustálená slovní spojení:²⁹

= mimo nadále

= mimo nebezpečí

= krom jiných

μ = mimo zákon

= krom toho

= krom sebe

= mimo prostor a čas

« μ »

μ () » „Není divu, že všechny sektory služeb, vyjma domácností, mají perzistentní (konstantní) růst.“

[JORGENSEN et al., μ : GUTENBERG. 1998.]

1.1.2.9 = naproti, oproti, vstíc, v i

se pojí s genitivem a pochází z předložky , ale užívá se v odlišném významu – nahrazování:³⁰

μ μ .³⁰ = Dohodli se (na něm) za tu nou odmítnu.

Může značit i komparaci:

μ μ

μ 1%. = Podle posledního průzkumu Eurovoleb vede Nová

Demokracie oproti SYRIZA o 1%.

« , » „Podle Rousseaua se dle přírody rodí všichni lidé stejní“

[, : . 1986.]

1.1.2.10 = proti, před, v i

Předložka se užívá ve spojení se substantivy a se silnými i slabými typy osobních zájmen. Pojí se výhradně s genitivem a vyjadřuje kontrast:³¹

μ .³¹ = Vámi statek proti nepříteli.

.³¹ = Proti Vám nic nemám.

³⁰ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 942, kap. . ISBN 960-406-812-1.

³¹ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 372, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

Značí také nesouhlas i odpor:

« , μ μ .³⁰ = Postavil se proti referendu.
» „A se tu stane
cokoli, myslíš si, že se to obrátí proti tob .“
[„ : . 1985.]

1.1.2.11 = v d sledku, kv li, díky

se užívá ve spojení se jmény, vždy se pojí s genitivem a vyjaduje d vod
i p í inu:

.³¹ = Neodjel jsem kv li po así.
« μ μ
μ .» „Kv li svému
postavení prožil drama lidských ob tí vále ných operací p ímo uprost ed reálného
prost edí, které ho obklopovalo.“
[„ μ () : .
1995.]

1.1.2.12 , μ = až (do), dokud

a μ mají v p evážné v tšin sémanticky i syntakticky stejný charakter jako
p edložka μ .³² Proto bude jejich užití vyloženo v ásti zabývající se p edložkou μ .

1.1.2.13 = proti, kontra, podle, ku, asi

je archaická p edložka, jež má i v b žné mluv široké spektrum užití. Pojí se
s genitivem a akuzativem. Ve spojení s akuzativem se vyslovuje bez d razu na p ízvu nou
slabiku, naopak s genitivem se d raz na p ízvu né slabice vyslovuje.³²

S akuzativem vyjaduje:

- vymezení v rámci asu i místa:

³² = kolem šesté hodiny

.³² = Bydlí kolem Patísie.?

- dobu, po kterou probíhá d j:

³² HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.
Athína: Pataki, 1998, str. 373- 374, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

μ μ³² = b hem druhé sv tové války.

μ .³² = B hem proslovu
prezidenta nebylo nic slyšet.

- zp sob:

= podle zvláštního zp sobu

μ , .³³ = Projel
na ervenou, a tím porušil pravidla silni ního provozu.

- údaj/ souhlas:

.³³ = Liší se výškou i ší kou.

Saussure, μ .³³ = Podle Saussura je jazyk
systém.

- rozd lení:

.³² = Prošli po tve ících.

μ .³² = Volíme podle oblasti.

- m ítko/ rozdíl:

13% = zvýšení ku 13%

Ve spojení s genitivem vyjad uje opozici, rozpor nebo se objevuje v ustálených
slovních spojeních:

μ .³² = Bojovali proti Ital m.

.³² = Hlasoval jsem proti návrhu.

Ve významu opozice nebo rozporu m že také fungovat jako adjektivum nebo
substantivum:³²

= pro a proti

³³ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki.*

Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 947, kap. . ISBN 960-406-812-1.

Ustálená slovní spojení:³⁴

μ	= proti zákonu	x	μ	= podle zákona
’	= úpln , zcela			= podle tradice
’	= zaprvé			= na hlavu
	= omylem		μ	= stranou
μ μ	= podle mého názoru			

Jak je zde zřejmé, se v n kterých p ípadech m ní na ’, a to práv v ustálených slovních spojeních, která novo e tina p evzala z katharevusy, kdy následoval vokál s ostrým p ídechem.

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených zna í:³⁵

- sm r dol :

= sestup

= pono ení, potopení

- nadsázku:

= velmi uchvacovat

= zcela ervený

- d j, který probíhá v opozici proti n komu, urážení:

= vysmívat se

= odsouzení, zavržení

« μ , μ

...» „Zanechal nevýslovné bohatství, drahokamy a zlato, aby si je rozd lili dle vlastního uvážení.“

[„ : . 1995.]

³⁴ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 948, kap. . ISBN 960-406-812-1.

³⁵ BABINIOTIS, J. *Lexiko tis neas ellinikis glossas: me scholia ja ti sosti chrisi ton lexeon ; erminevtiko, etymologiko, orthografiko, synonymon - antitheton, kyrion onomaton, epistimonikon oron, akronymion*. 2. vyd. Athina: Kentro Lexikologias, 2002, str. 849. ISBN 960-86190-1-7.

1.1.2.14 μ = po, s

m že fungovat jako samostatná předložka v páděch, že následuje určitá i neurčitá jmenná fráze v akuzativu:

μ μ³⁶ = po válce

μ μ³⁶ = po nějaké válce

Stejně tak, kromě pádů, že následuje silné osobní zájmeno, se může spojit s předložkou :

μ μ³⁶ = po (té) válce

Pokud následuje neurčitá jmenná fráze nebo silné osobní zájmeno, pojí se v těsnosti s předložkou :

μ μ³⁶ = po nějaké válce μ μ³⁶ = po mně

μ .³⁷ = Šli do kostela a potom přišli

dom .

se pojí také s genitivem, a to ve významu „s“ (μ = s chotí), a v některých ustálených slovních spojeních, které nově přejala z kátharevusy, například:³⁷

μ μ = se ctí μ = s radostí

μ ' μ = překážkový b h μ = násilím

μ = s prominutím

« μ μ » „Po mém prvním

přijímání jsem do kostela už nešel.“

[„ , . : . Nejasné.]

1.1.2.15 μ = mezi

Předložka μ vyjadřuje neblíže specifikovaný časový i místní údaj, určuje polohu předmětu – mezi.

Pojí se s genitivem:

μ μ³⁸ = mezi Londýnem a Athénami

μ μ³⁸ = mezi pondělím a úterým

³⁶ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.

Athína: Pataki, 1998, str. 378, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

³⁷ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.

Athína: Ellinika Grammata, 2005, str. 952, kap. . ISBN 960-406-812-1.

με = mezi životem a smrtí

μεμε³⁸ = mezi námi

Krom užití v ustálených slovních spojeních i v p eneseném významu m že být
με nahrazeno jinou p edložkovou vazbou – με ().³⁸

Ustálená slovní spojení:³⁹

με = mezi dv ma ohni με = mezitím

με με = mezi dv ma zly

με = na pokraji života a smrti

« με 1339

με .» „Spory mezi ob ma náboženskými frakcemi
za aly kolem roku 1339 a ot ásly celým náboženským sv tem.“

[„ - με . () . : .
1994.]

1.1.2.16 με = po, až (do)

ur uje místní nebo asový koncový bod a pojí se s akuzativem:

- význam místní:

με με⁴⁰ = Vezmu t až k nám stí Syntagma.

- význam asový:

με με = Budu na tebe ekat až do p ti hodin.

με με⁴⁰ = Váš oblek bude hotov

do soboty.

- v p eneseném významu:

με με με με = Jsem zadlužený až po uši.

³⁸ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.
Athína: Pataki, 1998, str. 378, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

³⁹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.
Athína: Ellinika Grammata, 2005, str. 953, kap. . ISBN 960-406-812-1.

⁴⁰ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.
Athína: Pataki, 1998, str. 379, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

se užívá také ve spojení s :

μ μ .⁴⁰= čekal jsem na tebe až do setmění.

Ve spojení s () :

μ μ () .⁴⁰= Budu na tebe čekat až se setmí.

Jak již bylo zmíněno, má () v převážné většině případů stejný význam jako μ . Synonymem k () je μ . μ a mohou také uvozovat v tomto typu: μ , . V případě spojení značí „co se týče“. () se užívá pro vyjádření koncového bodu místního nebo časového:

.⁴¹= Dorazili až na vrchol.

.⁴¹= Dorazili až tam.

μ .⁴¹= Postoupili až ke kostelíku.

μ .⁴¹= Do zítřka máme mít doručeno.

Značí také limit množství, ceny:

μ μ μ .⁴¹= Piano stojí i až sto milionů drachem.

μ 25 .⁴¹= Tento kamion snese náklad až 25 tun.

V některých ustálených slovních spojeních se μ spojí s genitivem a objevuje se ve formě μ před slovem začínajícím na vokál. Spojení μ a μ odpovídají výrazu μ / .

Ustálená slovní spojení:⁴²

μ = do znechucení μ μ = až do morku kostí

μ μ = do zdechnutí μ = nadosmrťi

μ = až do konce μ μ = do sytosti

μ μ = do poslední kapky krve

« μ » „Bolest nohou se mu provrtala až k srdci.“

⁴¹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 945 - 946, kap. . ISBN 960-406-812-1.

⁴² KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 954, kap. . ISBN 960-406-812-1.

[, , : . Nejasné.]

1.1.2.17 = p ed

má funkci spíše adverbialní než p edložkovou a uvádí tak v tu asovou.

Nicmén se m že užívat i jako p edložka pojící se s ur itou jmennou frází, s výjimkou silných osobních zájmen, v akuzativu:

μ^{43} = p ed válkou

Pojí se také s , kdy s sebou nese stejný význam, ale s tím rozdílem, že se m že pojit i s neur itou jmennou frází i se silnými osobními zájmeny:

μ^{43} = p ed válkou

μ^{43} = p ed n jakou válkou μ^{43} = p ede mnou

Ve velmi málo p ípadech se m že pojit také s genitivem a to v ustálených slovních spojeních:

μ^{43} = p ed asn

Pojí se též s ásticí a uvozuje vedlejší v tu asovou, znamená d íve než:

, μ^{44} = Probudím se d ív, než se rozední.

Ustálená slovní spojení:⁴⁵

= p edem, z d ív jška , = nejprve, p edevším

« μ , μ ...» „Jak práv

konstatoval, (Evropská) komise m la informovat vlády o svých pochybnostech p ed zavedením Eura v ecku...“

[, , ...,05/12/04. μ : μ . 2004/12/05.]

⁴³ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 381, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

⁴⁴ DOSTÁLOVÁ, R., FRANC-SGOURDEOU, C. *Základní kurz novo eckého jazyka*. 1. vyd., Praha: SET OUT, 2008. str. 208, kap. 18. ISBN 978-80-86277-65-3.

⁴⁵ NED LKA, T. *Novo ecko – eský slovník*. 2. rozší ené vyd. Praha: Asociace eckých obcí v R, 2002, str. 626. ISBN 80-238-8584-7

1.1.2.18 = k, ku, do, v, na

se v novo e tin užívá pom rn hojn . Pojí se p edevším s akuzativem v etn silných osobních zájmen.⁴⁸

Vyjad uje:

- sm r pohybu:

μ .⁴⁶= Lo pluje k molu.

.⁴⁷= Procházel jsem se (sm rem) k mo i.

- umíst ní p edm tu, sm r:

.⁴⁶= D m má okna na západ.

- nep esn specifikovaný úsek v ase:

μ μ ⁴⁶= k poledni

μ .= Dorazili jsme k ve eru.

- cíl:

μ .⁴⁶= P ikázali najít viníky.

- p ibližnou cenu:

μ .⁴⁶= Auto prodal asi za

dv st tisíc drachem.

- p íjemce:

μ .⁴⁶= Napsal dopis správci.

- vyjád ení:

⁴⁶ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 956 - 957, kap. . ISBN 960-406-812-1.

⁴⁷ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 381, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

.⁴⁶ = Dal najevo svou

podporu Kurd m.

se m že pojit i s n kterými místními adverbii, která jsou substantivizována
ur itým lenem:⁴⁷

' = tudy

' = tamtudy

; = Kudy?

Ustálená slovní spojení:⁴⁶

μ = krok za krokem

= ku prosp chu

= jeden za druhým

!= proboha!

= prozatím

= slovo za slovem

= ke konci

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených udává:⁴⁸

- zintenzivn ní:

= zvyšovat

- sm r k:

= p iblížit se

= p ístup

«... μ " "

» „...dokazuje, jak se asi cesta k "pravd " nachází mimo lidskou

logiku.“

[„ : μμ .2002/06.]

1.1.2.19 = jako

V tomto p ípad se sice nejedná o pravou p edložku, ale gramatiky ji mezi
p edložkami uvádí.

se užívá pro vyjád ení komparativních konstrukcí a pojí se nominativem i
s akuzativem.

V p ípad , že je následující jmenná fráze v nominativu, tvo í p ísudek podm tu:

⁴⁸ BABINIOTIS, J. Lexiko tis neas ellinikis glossas: me scholia ja ti sosti chrisi ton lexeon ;
erminevτικο, etymologiko, orthografiko, synonymon - antitheton, kyrion onomaton, epistimonikon oron,
akronymion. 2. vyd. Athina: Kentro Lexikologias, 2002, str. 1488. ISBN 960-86190-1-7.

.⁴⁹ = Jí, jako by byl král

Pokud je jmenná fráze v akuzativu, udává podobnost s podm. tem:

.⁴⁹ Jí stejným zp. sobem jako král

Ve spojení se silným osobním zájmenem m. že následovat :

μ⁴⁹ = jako já

μ⁴⁹ = jako i já

m. že mít také společný význam s , kdy vyjad. uje identickou vlastnost bez

komparace:

/ .⁴⁹ (zde není jasné, zda je dotyčný ve skutečnosti u. ítel

nebo pouze vykonává práci u. ítele bez nutnosti být zam. stnán jako u. ítel)

Nicmén. n. které gramatiky v takovýchto p. ípadech up. ednost. ují užití .

m. že také uvozovat vedlejší v. tu prost. ednictvím. ástice :

.⁴⁹ = Jí, jako by byl král Anglie.

Ve starším, hlavn. literárním, jazyce m. že mít funkci. asové spojky:

μ , μ μ .⁴⁹ = Jakmile skon. íla válka,

vrátili jsme se do svých domov. .

« , , ...»

„Popsala mi ho krásného, jako antického boha, vždy vážného a zamyšleného...“

[. . . : . 2003.]

P. edložky složené:

Do této skupiny. adíme p. edložky, které se skládají bu. to z vazby dvou p. edložek nebo z adverbia a p. edložky.

V rámci primárních a sekundárních p. edložek jsme již u. každé z nich zmínili možnou vazbu s jinou p. edložkou, proto se v této. ásti budeme zabývat p. edevším vazbami, které se skládají z adverbia a p. edložky. Takové vazby jsou v n. kterých gramatikách za. azeny pod kapitoly o adverbíích, n. které je však. adí p. ímo do p. edložek, protože plní p. edložkovou funkci. Ve v. tšin. p. ípad. se jedná o adverbia místní, která ve spojení s p. edložkami. a. (n. kdy jsou možné vazby s ob. ma p. edložkami) ur. ují p. esn. jí polohu podm. tu. i p. edm. tu.

- μ = mezi

⁴⁹ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.

Athína: Pataki, 1998, str. 383, kap. 4. ISBN 960-378-082-0.

- = naproti, naopak
- / = naproti
- / = okolo, dokola
- / = vedle
- = mimo, vn
- = pod
- = blízko
- μ μ = spolu s
- μ = daleko od
- μ = uvnit
- μ = zevnit
- μ / = p ed (ve významu místním)
- , = na, nad
- = za
- = vedle
- = po (ve významu asovém)

N která místní adverbia se mohou pojít se dvěma předložkami a . Na následujících příkladech bude zřejmý rozdíl mezi vazbou adverbia s a s :

μ .⁵⁰ = Bydlí n kde kolem Rethymna.

.⁵⁰ = B želi kolem domu.

μ .⁵⁰ = Bydlí vedle mého domu.

⁵⁰ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 363, kap. 4. ISBN 960-378-082-0

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Prošli kolem mého domu.

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Bydlí blízko mého domu.

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Prošli blízko mého domu.

μ μ
 μ

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Zastavili se před mým domem.

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Prošli před mým domem.

Vazba závisí na sémantickém významu přísudku, pokud se tedy jedná o sloveso udávající pozici předem tu, užívá se vazby μ , v případě, že se jedná o sloveso udávající pohyb, který probíhá v místě předem tu, užívá se vazba μ .

Další takovou vazbou je μ a μ . Zatímco μ vyjadřuje pohyb směrem do předem tu nebo pozici uvnitř, μ značí pohyb zevnitř i zvenčí dovnitř a opačně, ale také situace, kdy se někdo nachází uvnitř a pohledí nebo sleduje něco, co je vně prostor, kde se právě nachází:

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Vešli dovnitř domu.

μ μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Zastali uvnitř domu.

μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Kulka mu proletěla rukou.

μ μ $\overset{.50}{\cdot}$ = Raději se díval na

vnější svět zevnitř svého domu.

Adverbia μ a μ ve spojení s μ i s μ vyjadřují pozici, pouze s μ však vyjadřují pohyb, pouze s μ mohou nést přenesený význam:

μ / μ $\overset{.51}{\cdot}$ = Bydlíme naproti pekárni / od pekárny.

μ μ μ μ $\overset{.51}{\cdot}$ =

Vyděsil jsem se, když se mezi stromy objevil obrovský pes.

μ $\overset{.51}{\cdot}$ = Projeli jsme naproti pekárni.

μ $\overset{.51}{\cdot}$ = Musíš si vybrat mezi

mlékem a kávou.

⁵¹ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*.

μ μ .⁵¹= Nelíbí se mi jeho postoj proti Marii.

Všechny tyto vazby mohou mít krom místního významu také přenesený význam, zde je několik příkladů :

μ μ .⁵²= můj postoj v této problematice
 .⁵²= Představení vidlo
 kolem dvou set diváků .

μ .⁵²= Nemohu žít za těchto podmínek.

μ μ μ .⁵²= Práci jsme dokončili v rámci tří měsíců .

μ μ .⁵²= To není nic proti újmě , kterou jsme utrpěli.

.⁵²= Píšu píseň i sta studentů .

Některé předložky se spojují s časovými adverbii, především se jedná o , , μ , , tedy, na rozdíl od vazby s adverbii místními, předložka stojí před adverbium:

= odedávna μ = až potud
 = navždy

Určitá adverbia, která udávají pozici nebo směr pohybu, se mohou spojit se slabými osobními zájmeny v genitivu a zastávat tak funkci předložky i bez předložkové vazby:⁵³

μ	= mezi nimi		= naproti nim
	= kolem nich		= vedle tebe
μ	= blízko m	μ	= s tebou
μ	= daleko od n ho	μ	= ve vás
μ	= před ním		= za vámi
	(/)= nad ním		= vedle n ho

⁵² HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 355, kap. 3. ISBN 960-378-082-0

⁵³ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 352, kap. 3. ISBN 960-378-082-0.

Pod touto vazbou adverbia s genitivem může stát i předložka $\mu\epsilon\tau\alpha$, jejíž užití není povinné, nedochází tak ke změně významu.⁵⁴

$\mu\epsilon\tau\alpha$ = před námi $\mu\epsilon\tau\alpha$ = nad námi
 $\mu\epsilon\tau\alpha$ = zevnitř

Avšak adverbia $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ a $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ se se slabými osobními zájmeny nepojí, pouze v pád $\epsilon\upsilon$, že před nimi stojí předložka $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$:⁵⁴

$\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ = vně $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ = pod nimi

Archaické předložky v novověku :

Jak již bylo uvedeno, novověká předložka vznikla z ktharevusy velký předložek, tzv. archaické předložky. Některé se užívají běžně a některé převážně jen v určité jazykové oblasti (v literárním jazyce nebo publicistickém stylu) a pouze v ustálených spojeních. Některé ze starověkých předložek se užívají pouze jako prefixy sloves.

Do této skupiny patří také předložka $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$, kterou jsme již vyložili v kapitole o primárních předložkách, a to z toho důvodu, že je to jedna z nejvíce užívaných předložek.

1.1.2.20 $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ = po, za

Předložka $\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ se užívá ve významu rozdělování, separace a pojí se s akuzativem:

$\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$ 20 $\epsilon\upsilon$. $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\epsilon\upsilon$.⁵⁵ = Spaluje 20 drachem za kilometr.

$\mu\epsilon\tau\alpha$ $\epsilon\upsilon$.⁵⁵ = Byl na turné po celém světě s kolegy.

Užívá se také pro vyjádření vymezení. V takových případech se pojí s pádem, který závisí na předmetu, který se vymezuje:

$\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$.⁵⁵ = Vešli po dvou stech.

$\alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}$.⁵⁵ = Nalodili je po dvou stech.

⁵⁴ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 353, kap. 3. ISBN 960-378-082-0.

⁵⁵ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 933 - 934, kap. 3. ISBN 960-406-812-1.

Ustálená slovní spojení:⁵⁵

= po staletí

= na dosah ruky

= na celém světě

μ = celosvětově

se nejčastěji používá jako prefix sloves a slov od nich odvozených, a tehdy udává pohyb vzhůru, výstup, vzestupný pohyb nebo opakování dle:

μ = šplhat

= vracet se

= znovu ožít

« μ μ μ μ
μ .» „částka na region m že být upravována až do maximální výše, která je stanovena Společně.“

[Nejasný, . μ : . Nejasné.]

1.1.2.21 = bez

Tato předložka se neužívá v běžné mluvě, kromě ustálených slovních spojení. Synonymy pro tuto předložku, jež se užívají nejčastěji, jsou a . Pojí se s genitivem.

, μ , μ

⁵⁵ = Mladý režisér bez podpory jakékoli organizace natočil film.

Ustálená slovní spojení:⁵⁵

μ = bez předchozího

μ = nesmyslný

= bez důvodu a příčiny

= bez užitku

= bez uznání

« μ μ ,

μ μ ,

.» „Je to nesmyslné opatření, které jen zmírňuje v domě problémy, jež v zásadě na Západ způsobuje lhostejnost vůči masakrům na Balkáně.“

[„ μ μ μ μ : . . , . . () 1998/09/21.]

1.1.2.22 = po, přes, skrze, pomocí, prostřednictvím

se v novějšítině užívá pro vyjádření pohybu skrze něco, přes a také vyjádření prostředek, díky němuž něco probíhá. V tomto případě je často nahrazována předložkou , jež vznikla právě z . Avšak nejčastější užití je pro vyjádření matematické operace –

d lení. Pojí se s nominativem (matematické operace), genitivem a akuzativem (vyjád ení prost edku).

= p es Prahu⁵⁶ = ze zdravotních d vod⁵⁷
= šest d leno dv ma

Ustálená slovní spojení:⁵⁷

= po souši = po mo í
= ohn m a me em μ = obšírn , podrobn
= násiln = rukou

Velmi asté je užití jako prefixu sloves a slov od nich odvozených, kdy zna í p es, skrz, roz-.⁵⁶

- znamená tedy d lení:

μ = separovat = odd lovat, odlišovat

- rozdíl, neshoda:

= lišit se = rozeznávat, rozlišovat

- protiklad:

μ μ = p ít se, bojovat μ μ = protestovat, vzpírat se

- d raz:

= hubit = riskovat

- vedení, prvenství:

= vynikat

- vztah mezi dv ma a více:

= mezistátní

⁵⁶ NED LKA, T. *Novo ecko – eský slovník*. 2. rozší ené vyd. Praha: Asociace eckých obcí v R, 2002, str. 241. ISBN 80-238-8584-7.

⁵⁷ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 939, kap. . ISBN 960-406-812-1.

- pohyb sm rem ven:

μ = p echázet, probíjet se = p ekra ovat

« μ μ μ μ .» „Budeme pokračovat v nátlaku diplomatickou cestou.“

[COHEN R., « » μ μ . μ : μ . 2004/12/26.]

1.1.2.23 , = do, v

se užívá už pouze v ustálených slovních spojeních, kde se pojí s akuzativem, a jako prefix sloves. Značí pohyb sm rem dovnitř, zp sob nebo cíl. Jako předložka do novo e tiny pronikla ve formě .⁵⁸

Ustálená slovní spojení:⁵⁸

μ = v odpuštění hích

= jen tak dále = na zdraví

= d kaz sporem = na shledanou

= na úkor μ = v marnosti

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených značí pohyb sm rem dovnitř :

= zavádět = vyslyšet, přijímat

= vstup = vdechovat

= pronikat = vnášet

« , μ μ μ μμ

μμ μ .» „Momentálně se zdá, že (volební) zisky přináší pouze ty menší strany na úkor dvou převládajících stran.“

[„ μ ... μ . μ : μ . 2005/05/15.]

1.1.2.24 , = od, z, podle

Forma se vyskytuje, pokud následuje vokál. Jako předložka se v novo e tin užívá pouze v ustálených slovních spojeních, kdy se pojí s genitivem, i jako prefix sloves, ze kterého se vyvinul také prefix -. Synonymem v novo e tin je spojení

⁵⁸ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 940, kap. . ISBN 960-406-812-1.

s akuzativem. Vyjadruje místo, ve kterém se vymezuje daný objekt, pohyb ven, plov a zpětně.

Ustálená slovní spojení:⁵⁸

μ	= z části	= přirozen	= z počátku
	= znovu, opět	= z úmyslu	= od narození
	= z dálky	= na první pohled	
	= zpětně		

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených značí především:

- pohyb ven:

= vyloukovat	= zbavovat se
= vyhánět	= vydání, edice

- postup, který vede k určité situaci:

μ μ = ponížení	μ = demokratizovat
----------------	--------------------

- intenzifikaci:

= prošívaní	μ = zářivý
-------------	------------

- vyjmutí:

μ = išťání od balvan	μ = úplné zničení
----------------------	-------------------

« , μ μ ...» „Na první pohled peníze netvoří závažný problém...“

[Nejisté, μ . . . μ : μ . 2005/01/09.]

1.1.2.25 = v, na, uvnitř

Tato předložka se v novověku už aktivně neužívá, pouze v ustálených slovních spojeních s ustrnulou formou dativu nebo jako prefix sloves a slov od nich odvozených.

Značí pohyb probíhající směrem dovnitř, nebo uvnitř.

Ustálená slovní spojení:⁵⁹

⁵⁹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 942, kap. . ISBN 960-406-812-1.

μ	= p esn to ⁶⁰	μ	= stru n
μ	= jménem	μ	= nep erušen
	= v dohlednosti, v z etelnosti	μ	= ve vztahu, v pom ru
μ	= v as	μ	= áste n
μ	= nakonec	μ	= zatímco

Prefix sloves a slov od nich odvozených (p ed μ, , , se vyskytuje ve form μ-, p ed , , jako -, a p ed , jako -):

- vstup:

μ	= vnikat	μ	= injekce
---	----------	---	-----------

- nabytí, dosažení:

μ	= vybarvený	μ	= zkušený
---	-------------	---	-----------

- pod ízení se ur íté situaci:

μ	= t hotná žena	μ	μ	= ve vále ném stavu
---	----------------	---	---	---------------------

« μ » „Na trhu nese áste n odpov dnost i špatné na asování.“

[, μ μ . μ : μ .2005/01/30.]

1.1.2.26 , = kv li, proto

P edložka se v novo e tin užívá p edevším v ustálených slovních spojeních nebo v literárním i publicistickém jazyce a pojí se s genitivem.

, .⁶¹

Ustálená slovní spojení:⁶¹

μ	= honoris causa	μ	= z tohoto d vodu
---	-----------------	---	-------------------

« , μ μ μ μ

» „Z tohoto d vodu se m že investice podílet na ur ování ú etního zisku“

⁶⁰ NED LKA, T. *Novo ecko – eský slovník*. 2. rozší ené vyd. Praha: Asociace eckých obcí v R, 2002, str. 307. ISBN 80-238-8584-7.

⁶¹ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 943, kap. . ISBN 960-406-812-1.

1.1.2.27 = na, v, do, u, o, po

se v novovětíně vyskytuje hlavně v literárním i publicistickém jazyce nebo v ustálených slovních spojeních, nepatří mezi běžně užívané předložky. Pojí se s genitivem a akuzativem (ve významu časovém).

Značí:

- ne blíže specifikovanou dobu – přibližně:

⁶²= Snažím se ho najít po tisíce roky.

= po mnoho let

- období:

⁶²= Za diktatury neměli úplné

stejně svobody.

- vztah podle času v prostoru:

= poště

= pomocí

= po souši

- umístění v prostoru (s názvy ulic):

μ, μ

⁶²= Obchod má dva vchody, jeden z Hippokratovy a druhý ze Solónovy ulice.

- téma:

μ, ⁶²= Soustěte se na téma,

prosím.

= o poší

- oponenta:

⁶² KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikiniki*.

μ
zadala zdrcující porážka týmu AEK.

.⁶² = Tomuto týmu se

- „krát“ v matematických operacích:

⁶² = šest krát dva

Ustálená slovní spojení:⁶²

	= doživotn	= doprava	= kone n
'	= navždy	= k tomu	= pokud
'	μ = ve jménu	μ = nap íklad	
	= v ele		

Jak je patrné z uvedených p íklad , m že se pojít také s ustrnulým dativem, jež je d sledkem p evzetí n kterých slovních spojení z katharevusy.

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených (pokud p vodn následoval vokál s ostrým p ídechem, vyskytuje se ve form -) vyjad uje:

- d j probíhající na povrchu:

= pokrývat	= p íkládat	= pozemský
------------	-------------	------------

- konec innosti:

μ = dosažení	= vy ešit
--------------	-----------

- cíl nebo p í inu:

= uchaze	μ = škodlivý
----------	--------------

« μ μ ,

...» „Už týdný se hledá domácí a mezinárodní lobby,

která v Bruselu vytvá í tlak na Evropskou komisi...“

[μ μ « μ » μ :
μ . 2005/04/24.]

1.1.2.28 = p es, p esto, p i, u

nepat í mezi ásto užívané p edložky v novo e tin krom ustálených slovních spojení. Výslovnost p edložky , stejn jako , m že být s i bez d razu na p ízvu nou slabiku. Oba tyto p ípady se pojí s akuzativem.

Bez d razu na p ízvu nou slabiku zna í:

- nej ást jší užití je pro vyjád ení ásu:

⁶³= t i tvrt na t i

- chyb jící množství:

μ .⁶³= Nebyl zvolen o jeden hlas.

μ μ .⁶³= álem jsme se zabili p i nehod .

- st ídání:

μ μ ⁶⁴= obden

⁶⁴= ob schod

S d razem na p ízvu nou slabiku vyjad uje:

- opozici, rozpor:

.⁶³= Odešli proti jeho v li.

⁶³= navzdory jeho slibu

- protiklad:

, , .⁶³= Neusp l i p es všechny snahy.

m že mít také funkci spojky ve spojení s ásticí a zna í tak up ednost ování:

μ μ . = Rad ji p jdu na kávu,
než abych tu sed l s tebou.

Ustálená slovní spojení:⁶⁴

⁶³ HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, str. 3, kap. 379 - 380. ISBN 960-378-082-0

⁶⁴ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 954 - 955, kap. . ISBN 960-406-812-1.

μ μ .⁶⁵ = Kolem p lnoci jsme dorazili do Patrasu.

- ve spojení se slovesy dicendi (s genitivem):

.⁶⁵ = Mluvili o vývoji kyperské otázky.

Ustálená slovní spojení:⁶⁵

= o stínu osla (vyjad uje lehkomyšlnost a hloupost)
= o , o co = velmi, nadevše
= o tom

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených zna í:

- ze všech stran, kolem:

= obklopovat = ovinutí

- otá ivý pohyb:

μ = otá et se = rotace

- pé e, pozornost:

= opatrovat = pé e

« μ μ
900.000...» „V tšina údaj se p iklá ní k po tu kolem 900.000 imigrant ...“
[μ : μ .2004/11/21.]

1.1.2.30 = p ed

P edložka je synonymem pro vazbu a užívá se spíše v literárním nebo publicistickém jazyce. Pojí se s genitivem.

Zna í:

- dobu, která p edchází d ji vyjád enému slovesem:

⁶⁵ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 955, kap. . ISBN 960-406-812-1.

μ μ
 .⁶⁶= innost poslanc bude ukon ena jeden m síc p ed volbami.

- p ední ást prostoru:

μ .⁶⁶= Hannibal dorazil p ed brány
 íma.

Ustálená slovní spojení:⁶⁶

μ = p ed n kolika dny = p ed chvílí
 = hlavn , v první ad = dávno
 = p . n. l.

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených je ekvivalentní k eskému „p ed-“:

= propyleje = postupovat = p ed asný
 μ = p ipravuji = p edvídat = p edek
 = p edb žné oznámení

« μ μ μ

- ...» „A sotva p ed m sícem se mi dostala do rukou sbírka básní

Marie Tsiulia-Rusopulu...“

[, 28/11/04. μ : μ . 2004/11/28.]

1.1.2.31 = s

Jako p edložka se v novo e tin užívá pouze v ustálených slovních spojeních, kdy se pojí s ustrnulým dativem, a pro vyjád ení matematické operace „plus“ ve spojení s nominativem nebo akuzativem. Hojn se vyskytuje jako p edpona.

S ítání:

μ ;⁶⁷ = Kolik je t i plus ty i?
 . = Dva plus t i se rovná p t.

Ustálená slovní spojení:⁶⁷

⁶⁶ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 956, kap. . ISBN 960-406-812-1.

⁶⁷ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*. Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 958, kap. . ISBN 960-406-812-1.

= s rodinou

= tím, jak as plyne

= krom jiného

= asem

= s pomocí boží

= pro a proti

Prefix sloves a slov od nich odvozených (p ed vokály a , , , se vyskytuje ve form -, p ed , , , jako μ-, p ed , , , jako -, p ed , jako - a jako , p ed ,):

- spolu s:

= spolupráce

= sou asný

μ = vrstevník

- vztah mezi vícero p edm ty, osobami:

= spojení

= souvislost

= celkový

«... μ

μ μ

...» „... tento klášter je známý mimo jiné i pro sochy na fasád

budovy...“

[Neur itý., μ

. μ : . . .

, . . .

(. 1999/05/23.)

1.1.2.32 = nad, pro

se b žn v novo e tin neužívá, jen v ustálených slovních spojeních a v literárním i publicistickém jazyce. ast jší užití má jako p edpona. Pojí se s genitivem a akuzativem.

S genitivem zna í podporu, zastání:

.⁶⁸= Postavili se za to, aby byly znovu vyhlášeny

volby.

S akuzativem má význam p ekro ení množství:

.⁶⁸= Na této události se sešlo

na tisíc fanoušk .

⁶⁸ KLERIS, CH, BABINIOTIS, G. *Grammatiki tis Neas Ellinikis: domoliturgiki - epikin niaki*.

Athina: Ellinika Grammata, 2005, str. 959, kap.

. ISBN 960-406-812-1.

Ustálená slovní spojení:⁶⁸

μ = (bojujeme) za ideály = více než je nutné
= za víru a vlast

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených vyjaduje:

- umístění nad:

= nadzemní = nadpraží

- hyperbolu:

= nadměrně těžký = přehánět

= nadměrná ochrana

- převahu:

= mít převahu = držet prvenství

- překonání potíží, porážení nepřítelů:

= překonávat, přemáhat

«...

"...» „... vyprovokovalo prezidenta Bushe, aby stvrdil postoj vlády ve prospěch "silného dolaru".“

[... „...“
» μ : μ . 2005/01/30.]

1.1.2.33 = pod

Jako předložka se v novověké češtině používá, kromě ustálených slovních spojení s akuzativem a jako předpona. Nicméně se užívá v literárním i publicistickém jazyce, kdy se pojí s genitivem:

Jako předložka vyjaduje podmínku i podzávislost:

⁶⁸= Započítá-li boj pod

příkazy poručíka.

Ustálená slovní spojení:⁶⁸

= pod ochranou = ve stínu

' = pod dohledem = pod povrchem

= pod sluncem

= pod tlakem

Jako prefix sloves a slov od nich odvozených zna í:

- umíst ní „pod“:

= sklep

= podzemí

- vztah pod azenosti:

= pod ízení

μ = podsv tí

- podn cování d je:

= nazna ení

= rozn covat

- pohyb zp t:

= ustupovat

= návrat

« , μ ...» „Pokud již máte diabetes, je možné jej držet pod kontrolou...“

[Neur itý., . μ : μ . 2004/11/14.]

P edložky ve staro e tin

P vodn byla p edložka ve staro e tin volným (samostatným) p íslovcem omezujícím význam slovesa, ale nebyla s ním p ímo spojená. V tomto užití mohou být nazývány adverbialními p edložkami – asto také používané ve v tách, ve kterých nep ímá okolnost závisela p ímo na slovese bez ohledu na p edložky – p íslovce. Postupn byla p edložka – p íslovce p enesena do užšího spojení bu se slovesem, odkud vznikly složeniny (ã jdu pry = ã odcházím)⁶⁹, nebo s podstatným jménem. Potom se p edložky za aly spojovat se jmennými pády – jako p íslovce – a rozlišovaly jejich r zné významy. asem za alo být toto spojení pojímáno tak, jako by byl nep ímý pád na p edložce závislý⁶⁹. P edložky se pojily i s adverbii a vytvá ely tak ustálená slovní spojení: è ã navždy⁶⁹.

1.2 Staro ecké p edložky a pády

P vodn , jak již bylo uvedeno, byly p edložky adverbii a to adverbii místními. Takovýto p vod p edložek vytvá í jejich propojení s pády. Totiž v tšina pád umís uje podstatné jméno n jakým zp sobem do prostoru. Avšak není to tak úpln z ejmé pro nominativ (pád vyjad ující podm t) a akuzativ (pád vyjad ující p edm t), i když v e tin nemá ani podm t ani p edm t definovatelnou pozici ve v t . V jazycích, ve kterých se eliminuje pádový systém, jako v e tin , která ztratila ablativ (), lokál () a instrumentál (), se místní významy postupn ú eln vázaly k p edložkám – místním p íslovcím, které prost ednictvím lexikálního významu pomohly objasnit význam daného pádu, jelikož nevelký počet pád nevyhnuteln vedl k nejasnostem.⁷⁰

Staro ecké p edložky se pojí s pády i slovesy, n které s jedním pádem, jiné se dv ma a jiné se t emi (viz tabulka 1). Jedna p edložka m že mít ve spojení s týmž pádem n kolikový význam.

⁶⁹ NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 214, kap. 5 O p edložkách. ISBN 80-7021-283-7.

⁷⁰

Pád	s jedním pádem	se dvěma pády	se třemi pády
<i>Akuzativ</i>	á [*] , í		
<i>Genitiv</i>	á, á, é (é),	ú	é, , , , ú
<i>Dativ</i>	é,		

Tabulka 1⁷¹

* U básníků se pojí s dativem.

1.3 Užití staročeských předložek

V této části se nebudeme zabývat všemi staročeskými předložkami, pro účely této práce postačí uvést ty předložky, které jsou užívané také v novějším (tzv. archaické předložky). Dále je na:

- primární předložky
- sekundární předložky (adverbiální)

Primární předložky

1.3.1.1 á = na, po

Tato předložka se pojí s jedním pádem a to akuzativem^{*}, kdy udává míru časovou a místní. Znamená tedy na, nad, nahoru, navrch, ale také udává pohyb po povrchu, ve významu časovém – po nějakou dobu (á á ã ñ ñμ⁷² = po celý den) a také má význam dělení, podílu (á á ò ú ò⁷² = podle téhož poměru) – tento význam se užívá i v novějším a sama předložka se užívá jako prefix nebo v ustálených slovních spojeních a je nahrazena předložkou () .

* U básníků se ale pojí s dativem, kdy s sebou nese význam místa a to určitou pozici v prostoru.

⁷¹ NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka českého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 215, kap. 5 O předložkách. ISBN 80-7021-283-7.

⁷² NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka českého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 216, kap. 5 O předložkách. ISBN 80-7021-283-7.

1.3.1.2 $\acute{\alpha}$ = proti, p ed, za

elize $\acute{\alpha}$ ' / $\acute{\alpha}$ ' (pokud následuje ostrý p ídech)

Pojí se výhradn s genitivem, kdy si s sebou p edložka nese primární význam, tedy místní, a znamená proti, p ed. Tento význam se vytrácí v attickém i v ostatních dialektch a nese si s sebou sekundární význam nahrazování, který se udržel i v novo eckém jazyce (), kde se užívá jako prefix nebo v ustálených slovních spojeních.

Ve složeninách znamená proti, místo, za.⁷²

1.3.1.3 $\acute{\alpha}$ = od

elize $\acute{\alpha}$ ' / $\acute{\alpha}$ ' (pokud následuje ostrý p ídech)

Primární význam této p edložky je odstran ní, separace, vzdálenost, místní a asové východisko, ale p enesen i rozší ení, p vod, p í ina, zp sob a prost edek. Vždy se pojí s genitivem. P edložka $\acute{\alpha}$ vyjad uje východisko zven í. Její užití v novo e tin postupn vyt snilo $\acute{\epsilon}$ a pat í tak mezi primární p edložky.

Ve složeninách znamená od, zp t, vy-.⁷²

1.3.1.4 = skrze

Prvotní význam (zvláš , ve dvou) se v e tin zachoval pouze jako prefix sloves (), zatímco jako p edložka získává nový význam – kv li, z dvodu. V novo e tin tento význam p ebírá p edložka a užívá se p edevším jako prefix nebo v ustálených slovních spojeních.

P edložka se pojí se dv ma pády a to s genitivem a akuzativem. V p ípad , že se pojí s genitivem, vyjad uje sm r p es a to jak ve významu místním a asovém, tak i nap . zp sobovém nebo vyjad uje nástroj a prost edek. Z ídka, p edevším v poezii, ve spojení s akuzativem v rámci místního i asového rozp tí zd raz uje vzdálenost mezi dv ma body. Mimo to se význam také pozd ji ve spojení s akuzativem p esunul na úrove kauzality, jak je již výše uvedeno.

Ve složeninách m že mít až 3 r zné významy, a to: skrz/p es, zcela nebo roz-.⁷³

⁷³

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 217, kap. 5 O p edložkách. ISBN 80-7021-283-7.

1.3.1.5 ἰ, ἐ = do, k, v, na

Pojí se pouze s akuzativem a udává směr, zejména pohyb ku prostředkům, nebo poukazuje na ukončení pohybu. ἄσος vyjadřuje až do, tedy označuje ἄσοςý bod n jakého stavu nebo dle je.

Ve složeninách znamená do, v.⁷³

V novovětině se tyto skutečnosti vyjadřují předložkou ἄσος, ἰ se tak zachovala pouze v určitých složeninách.

1.3.1.6 ἐ, ἐ = z

Ve tvaru ἐ se užívá, pokud následuje konsonant, ἐ pokud následuje vokál s ostrým přídechem.

Pojí se pouze s genitivem. Udává vzdalování se od vnitřního prostoru a přenesen také přímý proudění z sob nebo přímou. Je antonymem k ἰ. V novovětině přetrvává pouze jako prefix i ve formě ἄσος nebo v ustálených slovních spojeních.

Ve složeninách primárně znamená z-, vy-, sekundárně pak zcela.⁷³

1.3.1.7 ἐ, ἐ = v, mezi, na

Udává především stanovisko vůči n jakému místu v rámci n jakého vymezeného území. Pojí se výhradně s dativem. V n kterých archaických dialektech značí, ve spojení s akuzativem, pohyb směrem dovnitř. Tento význam se udržel v n kterých složeninách (např. ἐμ)⁷⁴, ale v attickém dialektu, ve kterém se tato předložka pojí pouze s dativem, stanovisko vůči danému místu a pohyb se rozlišují. V novovětině ἰ (ve formě ἄσος) nahradilo ἐ, což vedlo ke sloučení udání stanoviska k místu a pohybu směrem k místu (ἐμ, ἐμ) a používá se tak spíše v ustálených slovních spojeních a jako prefix.

Ve složeninách znamená v, na.⁷⁴

1.3.1.8 ἐ = na

elize ἐ / ἐ' (pokud následuje vokál s ostrým přídechem)

⁷⁴

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka řeckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 218, kap. 5 O předložkách. ISBN 80-7021-283-7.

(ἐ se vyskytuje také jako ὄ a ἄ nap .)⁷⁵

Pojí se se t emi pády s velmi mírnými sémantickými rozdíly. Vyjad uje vztah p edm tu v i n jakému prostoru/ povrchu. Ve spojení s genitivem znázor uje skute ný, ale n jakým zp sobem omezený vztah p edm tu v i danému povrchu, asov m že vyjad ovat vymezenou dobu, v p eneseném významu také okolnosti. S dativem je p edm t umíst n na povrchu bez ur itého up esn ní celkového i omezeného vztahu. Význam ur itého oslabení s sebou nese jak ve spojení s genitivem, tak i s dativem. S akuzativem zna í p ímé vztahy, s d razem na rozlohu místa a na dobu trvání.

Ve složeninách znamená na, za, proti, nad.

V novo e tin je zachována jako prefix a v ustálených slovních spojeních.

1.3.1.9 = po

elize ' / ' (pokud následuje ostrý p ídech)

Ve spojení s akuzativem vyjad uje místní a asové rozp tí, p es n co. Pojí se též s genitivem a nese tak v sob význam pod.

Ve složeninách znamená dol , zcela, proti, zp t.⁷⁶

V novo e tin se užívá i v b žné mluv k vyjád ení sm ru nebo k p íblžení se n jakému asu ve spojení s genitivem i akuzativem.

1.3.1.10 μ = mezi, s

elize μ ' / μ ' (pokud následuje ostrý p ídech)

Primární význam této p edložky je mezi, uprost ed, spolu s. Pojí se se t emi pády – genitivem, dativem a akuzativem. S dativem (místním) umís uje p edm t doprost ed. S dativem je užívána p edevším u básník - zde ve významu mezi (μ = mezi prvními).⁷⁷ S genitivem ur uje polohu p edm tu jako sou ást celku, z ehož vyplývá význam sou innosti = s. S akuzativem zna í, že je p edm t sou ástí jakési skupiny = mezi.

Její místní význam byl pozd ji zcela pohlcen jejím sekundárním významem, jakožto n jaký doprovod = s. Prost ednictvím jejího p íbuzného ná e ního slova má

⁷⁵

[online]. 2011 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/composition/page_053.html

⁷⁶

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 219, kap. 5 O p edložkách. ISBN 80-7021-283-7.

⁷⁷

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 220, kap. 5 O p edložkách. ISBN 80-7021-283-7.

význam posloupnosti a odtud s sebou nese význam asový – po, a užívá se tak i v novo e tin .

Ve složeninách znamená mezi, s, spolu, za, po (tom).⁷⁶

1.3.1.11 = p i

elize ,

Pojí se se t emi pády, s genitivem, dativem a akuzativem. Ve spojení s genitivem má význam – od tohoto místa a dál a p enesen zna í po átek n jaké innosti i situace.

S dativem (místním) umís uje p edm t do prostoru a má význam blízkosti.

S akuzativem udává sm r, rozsah i odpor.

Ve složeninách znamená p i, mimo, k, od.

V novo e tin se vyskytuje v ustálených frázích () – tak zna í odpor, nebo jako p edpona sloves a tím zna í n co nesprávného.

1.3.1.12 = kolem, okolo, o

Pojí se se t emi pády, s genitivem, dativem a akuzativem. S genitivem zna í vymezení ur itého místa, p edevším se tak užívá v poezii = kolem. Spole n s genitivem se pojí v ustálených frázích a nese s sebou význam p íliš, velice a také vynikání ve schopnosti, zdatnosti i jako ekvivalent k eské p edložce o.

S dativem má význam místní (užívá se tak z ídka v próze)⁷⁷ kolem, na.

S akuzativem udává sm r a vyty uje prostor = kolem a užívá se tak i ve významu asovém - proti.

Ve složeninách znamená kolem, ob-, p e-.

V novo e tin se užívá z ídka, spíše v ustálených slovních spojeních nebo v literárním jazyce a také jako prefix sloves.

1.3.1.13 = p ed

Pojí se pouze s genitivem a význam je místní - udává výchozí místo v prostoru a znamená „p ed“ – i asový, kdy udává p ibližnou dobu, která p edcházela dané akci = „p ed“ a v n kterých p ípadech m že mít také význam zastoupení nebo srovnávací = rad ji než, místo.

V novo e tin se udržela pouze v n kterých slovních spojeních užívaných spíše v literárním jazyce.

Ve složeninách znamená (v)p ed.

1.3.1.14 = proti, k

Pojí se se t emi pády, s genitivem, dativem a akuzativem.

S genitivem má význam místní – k, p ed. Vyjad uje p vod (z mat iny, z otcovy strany), udává prosp ch, i neprosp ch (být p i kom – být v n í ochran).⁷⁸

S dativem má op t p edevším význam místní a to „v blízkosti n eho“. P enesen znamená „mimo to/ krom toho“ a m že mít i význam zabývání se n ím.

S akuzativem s sebou nese hlavn ý význam sm rový – k. Udává také p ibližný as (kolem poledne), zp sob nebo i ú el.

Je to vlastn ě jediná p edložka ve staro e tin , která funguje v ur itých slovních spojeních jako p íslovce.

Ve složeninách znamená k, k tomu = p i-dávám.

V novo e tin se p edložka vyskytuje ve významu sm ru.

1.3.1.15 , = s

Užívá se hlavn ě jako prefix sloves, ale existuje i jako samostatná p edložka, ale v attické próze ustupuje p edložce μ + gen.⁷⁹ Pojí se výhradn ě s dativem. Udává spole nost, doprovod a spolupráci bez ohledu na to, zda vztah mezi jednotlivci je nebo není stejný.

Pravd podobn ě slabika „ „ ve slov „μ „ je poz statkem „ „.

V novo e tin se vyskytuje jako prefix nebo v ustálených slovních spojeních.

Ve složeninách znamená s, spolu.

1.3.1.16 = nad, p es

Pojí se s genitivem nebo akuzativem a zna í sm r ě rozsah. Ve spojení s genitivem s sebou nese význam místní nad, ale i n ě jakou náhradu nebo zastoupení = za koho.

S akuzativem má význam místní i asový – nad, p es (n ě jaký p ebytek) a p enesen m že zna ít p evahu ě i n ě jaké porušení (nap ě . proti sudb ě).

⁷⁸

[online]. 2011 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/composition/page_053.html

⁷⁹

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998, str. 222, kap. 5 O p edložkách. ISBN 80-7021-283-7.

Ve složeninách znamená nad, vy-, p es, za-, pro a p e- (p íliš).

Tato p edložka se v novo e tin tém nevyskytuje, pouze v literárním jazyce a jako prefix.

1.3.1.17 ú = pod

elize ú ' / ú (pokud následuje ostrý p ídech)

Pojí se se t emi pády, s genitivem, dativem a akuzativem.

S genitivem vyjad uje, že p edm t zaujímá místo pod povrchem, má také ale význam d vodový i zp sobový.

S dativem se pojí p edevším ve významu místním, kdy umís uje p edm t pod, ale také m že vyjad ovat pod ízenost, závislost i dohled.

S akuzativem má op t význam místní, kdy je p edm t p i len n pod n jaký povrch.

V novo e tin se užívá pouze jako prefix sloves, byla nahrazena složenou p edložkou .

Ve složeninách znamená pod, zdola, u-stupuji, tajn odnáším.⁷⁹

Sekundární p edložky

Sekundární p edložky mají pozd jší p vod, i když jsou ve form adverbíí užívány už v Homérovi. Vznikly z ustrnulých pád . Od primárních p edložek se liší také tím, že se neužívají jako prefixy sloves a také tím, že se pojí vždy jen s jedním pádem až na minimum výjimek s genitivem.

1.3.1.18 ů = bez

Pojí se výhradn s genitivem. Zna í odluku, výjimku nebo separaci. P vodn se tato p edložka užívala jako adverbium - ů , ů , které užívá Homér.⁷⁸ V novo e tin je nahrazena p edložkou .

1.3.1.19 ě = venku, vn

Tato p edložka pochází od ě . Pojí se výhradn s genitivem. Ve významu místním vyjad uje umíst ní mimo vymezený prostor nebo mimo akci, kterou udává sloveso. Užívá se také v p eneseném významu – „krom “, „bez“.

V novo e tin se b žn užívá ve významu „mimo“.

1.3.1.20 ě = p ed, naproti

Pojí se výhradně s genitivem. Je to ustrnulý tvar adjektiva ě , jež je složeninou dvou předložek ě + Ń . Vyjaduje umístění před vymezeným objektem nebo naproti němu.

V novověku se užívá spíše v přeneseném významu.

1.3.1.21 ě / ě = pro, ze

Pojí se s genitivem a indikuje příčinu, účel nebo odkaz.

V novověku je ve významu příčinném nahrazována a k vyjádření účelu se více užívá složenina .

1.3.1.22 ě = až (do)

Pojí se s genitivem a značí místní nebo časový limit. Jejím synonymem je μ , stejně tak je tomu i v novověku , kde se její význam nezmenil.

1.3.1.23 μ = mezi

Pojí se s genitivem a znamená mezi. V novověku si tato předložka tentýž význam udržela a běžně se užívá.

1.3.1.24 μ = až (do)

Označuje místní i časový limit a pojí se s genitivem. V novověku se běžně užívá v tomtéž významu – až do.

Závěr

Cílem této práce bylo vyložit a klasifikovat nové a archaické předložky užívané v moderní češtině, podat výklad o jejich užívání a dokázat na obecných i konkrétních příkladech, že jsou nedílnou součástí novoeckého jazyka. Nejprve bylo důležité obecně určit a definovat pojem „předložka“ a zjistit tak, co vlastně můžeme považovat za předložku. Poté je zde krátce nastíněn vývoj jazyka a tím i jeho vliv na vývoj eckých předložek.

Předložky v novoeštině jsem rozdělila do tří kategorií: primární, sekundární, složené a archaické. U každé z kategorií je patrný vliv staročeštiny, a jedná se o jejich předvedení a vazby s pády. Postupem času u některých předložek docházelo k sémantickým změnám, nicméně žádná taková změna není nikterak radikální, aby extrémně ovlivnila význam samotné předložky. Jedná se tedy spíše o menší sémantické změny, které mají své opodstatnění. Podstatnou změnou bylo zánik dativu a potěba jazyka ho nahradit.

Mezi nejpoužívanější předložky v novoeckém jazyce patří předložky primární. Z těchto je nejběžnější předložka *z*, jejíž využití je velmi široké a umožňuje náhradu zaniklého dativu. Co se týče sekundárních předložek, ve většině gramatik jsou zde uvedené sekundární předložky zařazené pod předložky archaické, avšak kvůli jejich častému výskytu, aktivnímu užívání a proto, že se ve většině případů pojí s více než jedním pádem, zařadila jsem je právě do kategorie sekundárních předložek. Nejsilnější z nich jsou hlavně *o* a *u*. Kromě základního pohledu na eckých předložek, jejich význam a ukázkového použití v příkladech, které jsem čerpala z databáze ETHEG, jsem se zaměřila také na složené předložky, které jsou pro ecký jazyk typické a tvoří předložkový celek s jedním významem, buď ze spojení dvou předložek, nebo předložky a adverbia. Některé předložky se též vážou s částicemi a tvoří tak spojovací výrazy v souvětích. Nejtypičtější z nich je vazba *o*, jež udává úhel. Archaické předložky naopak pomalu ztrácí svoji pozici v aktivním užívání jazyka, nicméně se udržely hlavně v ustálených slovních spojeních a jsou velmi často užívány jako prefixy. Sem též patří předložka *o*, která je ale běžně užívána, a proto jsem ji zařadila k předložkám primárním.

Druhá část práce se zabývá klasifikací staroeckých předložek a jejich významem, který jsem omezila pouze na ty předložky, jež jsou uvedené v kapitolách o předložkách v novoeštině proto, aby zde byl nastíněn kontrast mezi jejich užitím a vazbami mezi novoeštinou a staročeštinou.

Seznam použité literatury:

BABINIOTIS, J. *Lexiko tis neas ellinikis glossas: me scholia ja ti sosti chrisi ton lexeon ; erminevtiko, etymologiko, orthografiko, synonymon - antitheton, kyrion onomaton, epistimonikon oron, akronymion*. 2. vyd. Athina: Kentro Lexikologias, 2002, 2256s. ISBN 960-86190-1-7

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka eckého*. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 80-7021-283-7

TRIANTAFYLLIDIS, M. *Neoelliniki grammatiki*. vyd. r. 2003. Athina: OEDB, 252 s. ISBN 960-06-0024-4

DOSTÁLOVÁ, R., FRANC-SGOURDEOU, C. *Základní kurz novo eckého jazyka*. 1. vyd., Praha: SET OUT, 2008. 497s. ISBN 978-80-86277-65-3

TSOPANAKIS, A. *Neoelliniki grammatiki*. 2. vyd. Thessaloniki: Adelfon kiriakidi, 1994, 828 s. ISBN 960-343-262-8

ZERVA, G. „*Nebojte se e tiny ...*“. Praha: NEMESIS, spol. s. r. o., 2005, 188 s. ISBN 80-239-5066-5.

TZARTZANOS, A. *Neoelliniki syntaxi tis koinis dimotikis* ', 2. vyd., Athény: Organismos ekdoseos scholikon vivlion, 1946. 351 s. ISBN nevedeno

BORTONE, P. *Greek Prepositions: from antiquity to the present*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 2010. 362s. ISBN 978-0-19-955685-4

MACKRIDGE, P. *The Modern Greek Language: a descriptive analysis of standard Modern Greek*. 1. vyd., New York: OXFORD UNIVERSITY PRESS, 1985. 387s. ISBN 0-19-815770-3

HOLTON, D., FILIPPAKI-WARBURTON, I., MACKRIDGE, P. *Grammatikí tis ellinikis glossas*. Athína: Pataki, 1998, 495s. ISBN 960-378-082-0

SMYTH, HERBERT WEIR. *Greek grammar*. Cambridge: Harvard University Press, 2002, 784 s. ISBN 06-743-6250-0

BROWNING, R. *I elliniki glossa, meseoniki ke nea*. 2. vyd. : μ , 1991. 299 s. ISBN 96-020-6228-2.

[online]. 2011 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/composition/page_053.html

() [online databáze].
, 1999 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://hnc.ilsp.gr/user.asp>

